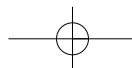

BABICZKY TIBOR

Babiczy Tibor Székesfehérváron született
1980. december 24-én

ISKOLÁK:

1995-1999 Pápai Református Kollégium
Gimnáziuma

1999-2005 PPKE-BTK
(magyar-angol szak)

Munkahelyek:

Népszabadság, Könyvszemle rovat - külsős
munkatárs (2006-)

Magyar Narancs, könyvkritika rovat - külsős
munkatárs (2007-2009)

Élet és Irodalom, könyvkritika rovat - külsős
munkatárs (2010-)

Heti Válasz, Budai Látkép melléklet - külsős
munkatárs (2011-)

PUBLIKÁCIÓK LAPOKBAN:

*Beszélő, Élet és Irodalom, Elle Magazin, Heti
Válasz, Holmi, Magyar Narancs, Mozgó Világ,
Népszabadság, Novella, Nők Lapja, Unit
Magazin, Vigilia*

VERSEK ANTOLOGIÁKBAN:

Szép versek (2006, 2007, 2008, 2009, 2011),
Görög nyelvű kortárs irodalmi antológia (szerk.
Mesterházi Mónika) (2010)

KÖTETEK:

Istenek vagytok (1999, Püski)

A felvezető kör (2001, Parnasszus)

Levegővétel (2007, Alexandra)

A jóemberek (2011, Magvető)

VERSEK IDEGEN NYELVEN:

angol (ford. Paul Olchvary), francia (ford.

Orbán Zoltán és Marina Poydenot), cseh (ford.

Jiri Zeman), lengyel, horvát, görög

DÍJAK, ÖSZTÖNDÍJAK

Móricz Zsigmond Irodalmi Ösztöndíj (2003)

Prima Primiissima Junior Díj – Magyar

Irodalom (2008)

MaSzRE Alkotói Ösztöndíj (2009)

A Szépirodók Társasága tagja

Tibor Babiczky rođen je u Székesfehérvár 24.
prosinca 1980.

OBRAZOVANJE:

1995-1999 Gimnazija Pápai Református
Kollégium

1999-2005 PPKE-BTK
(odsjek mađarski-engleski)

RADNA MJESTA:

Népszabadság, rubrika Könyvszemle – vanjski
suradnik (2006-);

Magyar Narancs, rubrika recenzije knjiga –
vanjski suradnik (2007-2009);

Élet és Irodalom - rubrika recenzije knjiga -
vanjski suradnik (2010 -)

Heti Válasz, prilog Budai Látkép – vanjski
suradnik (2011-)

PUBLIKACIJE U NOVINAMA:

*Beszélő, Élet és Irodalom, Elle Magazin, Heti
Válasz, Holmi, Magyar Narancs, Mozgó Világ,
Népszabadság, Novella, Nők Lapja,
Unit Magazin, Vigilia*

PJESME U ANTOLOGIJAMA:

Szép versek (2006, 2007, 2008, 2009, 2011),
Suvremena književna antologija na grčkom
jeziku (uredila Mónika Mesterházi) (2010)

KNJIGE:

Istenek vagytok (1999, Püski)

A felvezető kör (2001, Parnasszus)

Levegővétel (2007, Alexandra)

A jóemberek (2011, Magvető)

PJESME NA STRANOM JEZIKU:

engleski (prijevod Paul Olchvary), francuski

(Zoltán Orbán i Marina Poydenot), češki (Jiri

Zeman), poljski, hrvatski, grčki

NAGRADE I STIPENDIJE:

Književna Stipendija Móricz Zsigmond (2003);

Prima Primiissima Junior nagrada –

za mađarsku književnost (2008);

MaSzRE Stipendija za stvaralaštvo (2009)

Član Szépirodók Társasága

ŐRSÉGVÁLTÁS

Sarló a hold a domb felett.
Miért csak álmomban kerek?
Nincsenek rajta kráterek.
A holdnak gyermekarca lett.

Kergetek sárga éveket.
Nyomomban vihar lépeget.
Üvölt. A szája szétreped.
Villámok – kéklő vérerek.

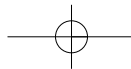
Mi lettem? Tovább hogy legyek?
Nyomomban vihar lépeget.
Szétdobálja az éveket.
Üvölt, hogy jön és én megyek.

SMJENA STRAŽE

Mjesečev srp nad brdom sja.
Zar ga tek sanjam okrugla?
Na njemu nema kratera.
Mjeseč je lica dječjega.

Proganjam žute godine.
Vihor mi tragom šunja se.
Urla. Usne se raspukle.
Munje – žile plavetne.

Što postah? kako ću dalje?
Vihor mi tragom šunja se.
Godine sve razbacuje.
Urla da stiže i gubim se.

PREMANTURA

„there are rooms that have no windows
so in the world of the heart there are windows
with no rooms”
(Ryuichi Tamura)

Álom és ébrenlét között, a távolból
egy hajókürt hangja hallik.
A fügefálonb tömör susogása
a reggeli szélben.
Valahányszor álmaimban
a halottakat látom,

mindig csöndesen, gondterhelten,
fürcsa búskomorsággal
jelennek meg, nagyon különböznek
drága, ragyogó önmaguktól.
Állnak az öböl szikláin, arccal
a tenger felé,

kékülő szájjal és kékes végtagokkal.
A szűk utcákban emberek
bolyongnak, törékeny sorsukat cipelve,
elámulnak a kereskedők
talmi üvegportékáin, megtöltik a kikötő
kávéházait, aranyló sört

és harsány borokat isznak. Minden
mozdulatuk a felejtés.
A savószinű ragyogásban megvillannak
az ablakok.
Az ég akár egy prés
forog felettem.

PREMANTURA

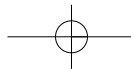
„there are rooms that have no windows
so in the world of the heart there are windows
with no rooms”
(Ryuichi Tamura)

Između sna i budnosti, iz daljine
dopire brodske sirene zvuk.
Gusto šuštanje smokvine krošnje
u lahoru jutro.
Svaki put u snovima
susrećem mrtve,

uvijek se pojave u tišini,
zabrinuti, s čudnom sjetom,
posvema različiti od dragih,
blistavih sebe samih.
Stoje na stijinama zaljeva, licem
prema moru,

poplavljenih usnica i plavih udova.
Uskim ulicama lutaju
ljudi, tegleći svoju sudbinu krhku,
očarani lažnom staklenom
robom trgovaca, pune kafiće u
luci, piju zlačano pivo

i gromka vina. Svaki
njihov pokret je zaborav.
U blistanju boje surutke bljesnu
prozori.
Nebo se poput preše
vrti nada mnom.

PRAEALTUS

Ha egy nyári napon, séta közben,
Hirtelen megállsz, és tudod, hogy
Mindennek vége van, ne ess kétségbe.
Nézz körbe és fülelj.
Járművek és emberek zsváját hallod,

Egymás mellett lépdel gazdag és silány.
Látod őket haragra gyűlni a férjük ellen,
És látod őket haragra gyűlni a feleségük ellen,
Végigrohanni a csatornák szélén,
Tanakodva, hogy belevessék-e magukat.

Úgy vélnéd, megfejthető ez a nyüzsgés.
Nem sejtett utcákat képzelsz el,
Láthatatlan, új vidékeket.
És hirtelen mindent beborít az álom.
Álomba szenderülnek a kerekek, a zörejek,

Álom ül az irodák üveglakain
És a bérpalotákon.
Nézz körbe és fülelj.
A halál végül leereszkedik az életbe,
Betemette a földet, ahol sírtál,

Megölte a várost és esztelen forgatagát,
A szegény nőket, a rossz költőket.
Így ér véget: egyszer séta közben
Hirtelen megállsz.
A színek és a hangok mögött

Egy elhagyott erdei út, a tél közepén.
Tiszta, jól kivehető nyomokat hagysz
A friss hóban. Tüdődbe hideg áramlik.
A szád körül fehér felhőpamacsok
Futnak, ahogy kifújsz.

PRAEALTUS

Kad za ljetnoga dana, u šetnji,
Najednom staneš i znaš
Da svemu je kraj, ne očajavaj.
Pogledaj uokolo i osluškuj.
Čuješ žamor vozila i ljudi,

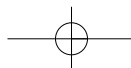
Jedni pored drugih bogati i bijedni.
Vidiš kako pobijesne na muževe,
I vidiš kako pobijesne na žene,
Kako pretrčavaju uzduž kanala,
Dvoje, hoće li se u njih baciti.

Pomislio bi, ta se strka može riješiti.
Zamišljaš neslućene ulice,
Nevidljive, nove predjele.
I sve to odjednom prekrije san.
U san tonu kotači, šumovi,

San sjedi na uredskim prozorima
I unajmljenim vilama.
Pogledaj uokolo i osluškuj.
Smrt će se na koncu spustiti u život,
zakopala je zemlju gdje si plakao,

ubila je grad i vrtlog mu bezumni,
sirote žene, loše pjesnike.
Tako dođe kraj: jednom u šetnji
najednom staneš.
Iza boja i zvukova

napušteni šumski put, usred zime.
Ostavljajući čist, raspoznatljiv trag
u svježem snijegu. U pluća ti struji studen.
Oko usta jure ti bijeli svežnji
oblaka kako izdišeš.

ÖRDÖGSZEKÉR

Verdes a szélben az ablak.
Az élők fekvé maradnak.
Most nyugat felől egy árnyék
a háztető fölött átlép.

Rátapos cserépre, kőre.
A múltam kihull belőle.
Nem lépek félre előle.
Nem lépek félre előle.

Állok kítátott ég alatt.
Kövér lombokba szél harap.
Nincs arcom már a tükörben.
Ketrec vagyok körülöttem.

Két testből csillagalakzat.
Fordul a fényre a magzat.
Van tüdeje, szíve, lába.
Van lelke. Kész a halálra.

Verdes a szélben az ablak.
Az élők fekvé maradnak.
Most nyugat felől egy árnyék
a háztető fölött átlép.

Rátapos cserépre, kőre.
Kihuny az összes fény tőle.
Nem lépek félre előle.
Nem lépek félre előle.

VRAŽJI STRIC

Lupka mi vjetar na prozoru.
Živući ležati ostaju.
Dolazi sjena sa zapada
i prelazi preko krovova.

Pregazi crjepove, kamenje.
Prošlost iz nje moja istječe.
Pred njom ja nikad ne posrćem.
Pred njom ja nikad ne posrćem.

Stojim pod nebom razjapljenim.
Vjetar vije krošnjama gustim.
U zrcalu nemam obraza.
Kavez sam oko sebe sama.

Od tijela dva zvijezde postat će.
Zametak se svjetlu okreće.
Ima već pluća, noge, srce.
I dušu. Za smrt spremno je.

Lupka mi vjetar na prozoru.
Živući ležati ostaju.
Dolazi sjena sa zapada
i prelazi preko krovova.

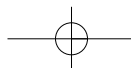
Pregazi crjepove, kamenje.
Svjetiljke gase se sve zbog nje.
Pred njom ja nikad ne posrćem.
Pred njom ja nikad ne posrćem.

DALMÁT TÖREDÉK

... Úgy élünk ahogyan a könnyü hajó megy
A síma vizen vagy a nyári viharban
S nem látjuk hogy a mélyben
Mennyi ezüstszinü szem néz szakadatlan
Mennyi otromba test mozog
Mennyi hideg vér és ürülék
Mennyi szemét mennyi roncs
Mennyi ismeretlen szörnyeteg vár villogó fogakkal
A didergő mélysötétben
... És látom már a fehér kikötőt
Látom a mészkö házakat
Az akvamarin ég alatt felragyogni
Látom a sétány hosszúkás emberármányait
S az ágak hegyéig fölfut a nyár a fákban
És színes napernyőket cibál a sószagu szél

DALMATINSKI FRAGMENT

... Živimo kao što brodica plovi
u ljetnoj oluji il' pak za bonace
i ne vidimo u dubini
koliko srebrnih očiju gleda netremice
koliko se nezgrapnih tijela miče
koliko je hladne krvi i izmeta
koliko smeća, koliko olupina
koliko neznanih nemani sijevajućih zuba čeka
u studenoj tami dna
... I vidim već luku bijelu
vidim kuće od vapnenca
blistave pod akvamarin nebom
vidim duguljaste ljudske sjene šetališta
a ljeto se uzdiže sve do vrha krošnji
i slani vjetar šarene suncobrane njiše

BÚBÁNATVÖLGY

Egy hosszan benntartott lélegzet. Mozdul a szél.
Fojtott morgás a pince felől. Faág verődik
az ereszcsonnához.

Utazás előtti állapot. Nem izgatott várakozással,
inkább szórakozott nyugalommal leltárba venni,
amire szükség lehet majd. Hatalmas robajjal a földre hull
egy dió. A Hold, mint egy mutató nélküli óra,
kifejezéstelen és üres.

***

A völgyben csak néhány ablak világít.
Kutyák csaholnak a szemközti hegyen.
Kint a sötétben jár valaki.
Hazafelé tart?
Vagy kifelé a világból?
Reggelre nyomunk sem marad.

***

A tó felől egy férfi érkezik a büfébe.
Fehér szatyorban szürkészöld derengés.
„Keszeg” – mondja a férfi. A pulthoz lép.
A szatyrot a padra teszi. Rendel egy rumot.
A hal meg-megrándul. Végül a földre esik.
A férfi lehajol, lassú, nyugodt mozdulattal
csapja a pad pereméhez a szatyrot. Hínárszagú a szél.
„Ne mozogj” – mondja. „Nincs már hova menned.”

DOLINA ČEMERA

Dugo zadržani dah. Vjetar se budi.
Muklo režanje iznad podruma. Grana
o oluk udara.

Stanje pred put. Ne s napetim iščekivanjem,
već radosnim spokojem unijeti u inventar ono
što će možda zatrebati. Velikim treskom pada na tlo
plod oraha. Mjesec je, kao sat bez kazaljki,
bezizražajan i prazan.

***

U dolini svijetli tek pokoje okno.
Psi laju na suprotnom brdu.
Vani u tami netko hoda.
Ide li kući?
Ili van iz svijeta?
Do jutra nam neće ostati ni traga.

***

Iz pravca jezera muškarac stiže u bife.
U bijeloj torbi sivo-zeleno treperenje.
„Kečiga” – muškarac reče. Priđe šanku.
Torbu spusti na klupu. Naruči jedan rum.
Riba se ponekad trzne. Na koncu padne na pod.
Muškarac se sagne, mirnim pokretom, lagano
udari torbom o rub klupe. Vjetar miriši na morsku travu.
„Ne miči se” – reče. „Više nemaš kamo.”

PADLÁSANGYAL

A padláson kísértet lakik.
Suttogni kezd, ha nem vagy itt.
Azt susogja, hogy jönni fogsz.
Nincs benne jószág, de nem gonosz.

A kéményből szól egy furcsa hang.
Nem harsona és nem harang.
Idéz egy képzelt dallamot,
mit senki még nem hallhatott.

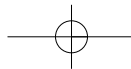
Ajtón kopognak. „Itt vagyok.”
Csillagfejű, gyűrt angyalok.
Földhöz lapul most fű, avar.
Hunyini kell. Aludjunk el hamar.

TAVANSKI ANĐEO

Na tavanu živi utvara.
Šaptati stane kad nisi tu.
Šuška da stičeš u posjetu.
Nema dobrote, al' nije zla.

Dimnjakom čudan zvuk odzvanja.
Nije ni trublje nit' zvona glas.
Zamišljen napjev stiže do nas
što nije se čuo nikada.

Na vrata kucaju. „Stigoh ti.”
Zvezdani anđeli, zgužvani.
Trava, lišće s tlom sljubljeni.
Zažmiri. Valja nam usnuti.

A BELSŐ ÉLET BALLADÁJA

Tél jön. Tegnap még könnyű eső hullt. Ma vékony jég feszül az itatók vizén. Egyetlen hártás szárny se rezzen. Lebontja hálóját a pók.

Egybetolul most múlt a jelennel. Teli szájjal odujába szalad az egér. S mint gyártósoron a készenléti fény, vöröslik a Nap.

„Bor mellett este lett észrevétlen, ruhám megtellett hulló virággal, berúgtam, megyek, hold a patakban, sehol egy ember, sehol madárdal.”

Dúdolok. Kilépek a házból. És ott látom anyámat, apámat. A pincelejárónál, az eresz alatt, mozdulatlanul állnak.

Világít az arcuk. Ágyékuk sötét. Előtűnnek a régen kivágott galagonyaágak a rózsató helyén. S a füvel benőtt, régi gyalogösvény is.

BALADA UNUTARNJEG ŽIVOTA

Dolazi zima. Jučer je još laka kiša padala. Tanki se led sad napinje na vodi pojilišta. Ni jedno se opnasto krilo ne miče. Pauk mrežu raspliće.

Spajaju se eto sadašnjost i prošlost. Punih usta trči miš u pravcu svoje rupe. I poput stand-by svjetla na proizvodnoj traci, rumeni se Sunce.

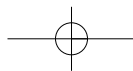
„Uz vino se naglo spustila noć, ruho mi puno opalog cvijeća, pijan hodam, u potoku mjesec, nigdje čovjeka, ni ptičjeg pjeva.”

Pjevušim. Izlazim iz kuće. I ugledam ondje majku, oca. Kod podrumskog ulaza, pod strehom, nepomično stoje.

Lice im svijetli. Slabine im tamne. Promaljaju se davno izrezane glogove grane na mjestu ruža. I travom obrastao, stari puteljak.

KÁNTOR PÉTER

1956-ban voltam első osztályos a budapesti Vajda Péter utcai ált. iskolában. 1968-ban érettségiztem az ELTE Radnóti Miklós gimnáziumában. 1991-ben Fulbright ösztöndíjas voltam New Yorkban, amikor hivatalosan bejelentették a Szovjetunió megszűnését. Angol, orosz és magyar szakos diplomát szereztem. Voltam rövid ideig középiskolai nyelvtanár, a 80-as évek közepén a Kortárs szerkesztője, a 90-es évek közepétől 2000-ig az Élet és Irodalom versrovatának gondozója. Jelenleg szabadfoglalkozású vagyok. Tevékenysége egyéb más művészeti területen: Festés.

LEGFONTOSABB DÍJAK:

Déry-díj 1991, Füst Milán-díj 1992, József Attila-díj 1994, Soros Alkotói díj 2000, Babérkoszorú-díj 2007, Palládium-díj 2009

KÖTETEK:

Kavics, (1976)
Halmadár, (1981)
Sebbel-lobbal, (1983)
Grádicsok, (1985)
Hogy nő az ég, (1988)
Napló 1987-1989, (1991)
Fönt lomb, lent avar, (1993)
Mentafü, (1994)
Búcsú és megérkezés, (1997)
Lóstafféta, (2002)
Kétszáz lépcső föl és le, (2005)
Trója-variációk, (2008)
Megtanulni élni (Válogatott versek, 2009)

1956. godine pohađao sam prvi razred osnovne škole u ulici Peter Vajda u Budimpešti. 1968. g. diplomirao u gimnaziji ELTE Miklós Radnóti. Godine 1991, bio sam Fulbright stipendista u Njujorku, kada je zvanično objavljen raspis Sovjetskog Saveza. Diplomirao sam na engleskom, ruskom i mađarskom odsjeku Filozofskog sveučilišta. Kratko vrijeme bio sam nastavnik jezika u srednjoj školi, sredinom 80-ih, urednik Kortárs časopisa, a od sredine 90-ih do 2000. g. bio sam urednik rubrike za poeziju Élet és Irodalom. Trenutno sam samostalni umjetnik. Djelatnosti na ostalim područjima umjetnosti: Slikarstvo.

NAJVAŽNIJE NAGRADE:

Déry-díj 1991, Füst Milán-díj 1992, József Attila-díj 1994, Soros Alkotói díj 2000, Babérkoszorú-díj 2007, Palládium-díj (2009)

KNJIGE:

Kavics, (1976)
Halmadár, (1981)
Sebbel-lobbal, (1983)
Grádicsok, (1985)
Hogy nő az ég, (1988)
Napló 1987-1989, (1991)
Fönt lomb, lent avar, (1993)
Mentafü, (1994)
Búcsú és megérkezés, (1997)
Lóstafféta, (2002)
Kétszáz lépcső föl és le, (2005)
Trója-variációk, (2008)
Megtanulni élni (odabrane pjesme, 2009)

FALAK

Néha csak úgy remegnek a levegőben,
mint egy lebegő celofán; bizonytalan,
ki tette őket oda, és mi célból.

Máskor a helyüket változtatják,
mint a homokdombok a sivatagban,
ha szélvihar dúl.

Vagy láthatatlanná válnak a ködben,
ami maga is fal: ködfal,
vagy a napfény, vagy a hó takarja el őket.

De azért ott vannak.
Egy könnycseppbe költöznek bele,
melytől a látás elhomályosul.

És süt a nap és nyár van. Lebegő
celofán, nem látszik a vége.
Sokáig kalimpálunk benne, hátha víz.

ZIDOVI

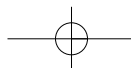
Katkad tek tako trepere u zraku
poput lebdeceg celofana: ne zna se
tko ih je tamo stavio i čemu.

A drugi pak put promijene mjesto,
poput pješćanih dina u pustinji
kad bjesni oluja.

Ili postanu nevidljivi u magli,
što i sama je zid: dimni zid,
prekriva ih snijeg ili sunčev sjaj.

Ali ipak su tamo.
Usele se u kapljicu suze,
i tamom prekriju vid.

I sunce sja i ljeto je. Lebdeći
celofan, ne nazire mu se kraj.
Dugo se u njemu klatimo, jer možda je voda.

MI KELL A BOLDOGSÁGHOZ?

Ha úgy vesszük,
nem is kell hozzá sok:
két ember,
egy üveg bor,
egy kis sajt,
só, kenyér,
egy szoba,
ablak és ajtó,
eső odakint,
hosszú szálú eső,
no meg persze cigaretta.
De sok-sok estéből mégis
egyszer-kétszer, ha bejön,
mint nagy költők nagy versei.
A többi előkészület,
utószó,
fejfájás,
nevetőgörcs,
nem lehet, de muszáj,
túl sok, de nem elég.

ŠTO JE POTREBNO ZA SREĆU?

Ako ćemo tako,
nije potrebno mnogo:
dvoje ljudi,
boca vina,
malo sira,
soli, kruha,
jedna soba,
prozor i vrata,
vani kiša,
kiša dugih kapi,
i naravno cigareta.
No od mnogih večeri ipak
jednom-dvaput, ako dođe,
kao velike pjesme velikih pjesnika.
Ostalo je priprema,
pogovor,
glavobolja,
grč smijeha,
ne može se, ali se mora,
previše je, a nije dovoljno.

HA EL AKARSZ UTAZNI

hommage a Kavafisz

Ha el akarsz utazni, de valóban,
és nemcsak képzeletben lenni messze,
ne bújd a prospektusokat sokáig,
ne várd ki, amíg a papírra másolt
kék tengerektől felfordul a gyomrod,
s a középkori templomok tövében
a rókázni való zugot lesed csak.

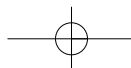
Ha el akarsz utazni, jó lesz bármi,
ami különbözik a megszokottól,
akár egy ideiglenes, furcsa díszlet.
Hisz utazásod célja voltaképpen
meglepni magad, ha ugyan magadban
találsz még ismeretlen teret, utcát,
ha ugyan képes vagy bejárni őket.

AKO ŽELIŠ OTPUTOVATI

hommage a Kavafis

Ako želiš na put poći, ali stvarno,
a ne samo u mašti biti daleko,
nemoj sakrivati prospekte predugo,
ne čekaj da ti se od plaveti morske
tiskanih na papir želudac okrene,
da podno crkava iz srednjega vijeka
samo tražiš kutak gdje bi povratio.

Ako želiš na put poći, dobro je sve
što se razlikuje od svakidašnjega,
poput kakvog čudnog, nestalnog uresa.
Ta cilj je tvoga putovanja zapravo
samog sebe iznenaditi, ako u
sebi još nađeš neznanu ulicu, trg,
ako si ih stvarno kadar prehodati.

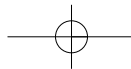

JELENTÉSTÉTEL

Igen, Uram. Nem, Uram. Igen, Uram.
Tanultam. Tanultam valamicskét.
Nem, nem eleget, nem annyit.
Mindenkitől, mindenből, igen, Uram.
Nem ér fülig a szájam, nem, Uram.
Igen, az ellenségeimtől is, sokat.
Amikor megpróbáltam beledöngölni az agyagba.
Amikor sárban hempergettek.
Nem, nem hagytam el magam, Uram.
Ne legyen könnyű nekik, Uram.
Igen, kerestem mindenemmel.
Valami kis fényfórást, Uram.
Nem, nem volt könnyű, Uram.
Igen, segítettetek, volt olyan.
Volt, hogy én is segítettem, igen.
Persze hogy hibáztam, nem egyszer.
Nem, nem lehet visszacsínálni.
Igen, volt, amikor beláttam.
Nem lehet mindig nekem igazam, Uram.
Igen, Uram, lehet, hogy megéri.
Nem, Uram, nincs rá garancia.
Igen, próbálok. Próbálkozom.
Nem, semmiképpen se, soha.
Igen, Uram. Nem, Uram. Igen, Uram.

IZVJEŠTAJ

Da, Gospodine. Ne, Gospodine. Da, Gospodine.
Učio sam. Naučio sam ponešto.
Ne, ne dovoljno, ne toliko.
Od svih, od svega, da, Gospodine.
Nemam osmijeh od uha do uha, ne, Gospodine.
Da, i od neprijatelja, mnogo.
Kad su me pokušali utisnuti u glinu.
Kad su me uvaljali u blato.
Ne, nisam se predao, Gospodine.
Da im ne bude lako, Gospodine.
Da, tražio sam svime što imam.
Neki mali izvor svjetla, Gospodine.
Ne, nije bilo lako, Gospodine.
Da, pomagali su mi, bilo je i toga.
Bilo je i kad sam i ja pomagao, da.
Naravno da sam griješio, ne jednom.
Ne, ne može se poništiti učinjeno.
Da, bilo je kad sam uvidio.
Ne mogu uvijek ja biti u pravu, Gospodine.
Da, Gospodine, možda vrijedi.
Ne, Gospodine, nema garancije.
Da, pokušat ću. Pokušavam.
Ne, nikako, nikada.
Da, Gospodine. Ne, Gospodine. Da, Gospodine.

EUGENE BOUDIN, STRANDEFESTŐ

Nem sokat utazott.
Ott volt neki Trouville, a tengerpart Normandiában.
A strand. Ahol az emberek strandolni szoktak.
Boudin is kiment, kivitte az embereit a strandra.
De nem strandolni.
Kivitte őket föl-alá sétálni: Járkáljatok!
Nem törődött a homokkal. Hogy majd
homok megy a cipőjükbe, a ruhájukba.
Nem törődött a kifogásaikkal.
Két lépésnél nagyobb távolságot tartott; ilyen volt.
De mindig szép, elegáns ruhákat adott rájuk,
krinolin szoknyát, kalapot, pelerint, szalagokat.
A férfiaknak sétapálcát nyomott a kezébe,
az érzékeny bőrű nőknek napernyőt.
Rendszerint székeket is vitt ki a partra,
letette őket egy kupacba,
és leültette a fáradékonyakat.
Azok rögtön leültek, bámészkodni, beszélgetni.
Boudint nem érdekelte, miről beszélgetnek.
Nyilván érdektelen semmiségekről, gondolta,
és talán igaza volt. Úgy 1863-64-ben.
Egyszer két fekete ruhás kisasszony és egy fiatalember
leültek a homokba. Csak úgy.
Máskor a szél belekapott egy türkizkék kendőbe.
Vagy vihar jött, ólomszürke lett az ég.
A sétálások egyre ritkultak, rövidültek.
Boudin hagyta. Hagyta az egy helyben topogást.
Sőt, nagyon is megfelelt neki így.
Néha egy zászlóval vagy szalaggal jelezte a szelet.

65-ben is kivonultak bámulni a naplementét.
Ücsörögtek, ácsorogtak egy kupacban.
Nem történt semmi különös.
Várakoztak.
Boudin kicsi képeket festett (35x57cm, ilyesmik),
és a kép fele, kétharmada mindig ég volt.
Messze volt még a világháború.
Boudin küszködött, szeretett volna jobb képeket festeni.
Egy 1867-es képen délután ülnek kinn a tengerparton,
Trouville-ben, természetesen.

EUGENE BOUDIN, SLIKAR PLAŽA

Nije putovao mnogo.
Imao je Trouville, obalu u Normandiji.
Plažu. Gdje se ljudi inače kupaju, sunčaju.
I Boudin je izišao, izveo svoje ljude na plažu.
Ali ne da se kupaju, sunčaju.
Izveo ih je šetati gore-dolje: Hodajte!
Nije mario za pijesak. Što će
pijesak uči u njihove cipele, odjeću.
Nije mario za njihove izgovore.
Držao je razdaljinu veću od dva koraka; on je bio takav.
Ali ih je uvijek odjenuo u lijepo, elegantno ruho,
krinoline, šešire, pelerine, vrpce.
Muškarcima je u ruke gurnuo štap za šetnju,
a ženama osjetljive kože suncobran.
Redovito je na obalu iznosio i stolce,
spustio ih na hrpu,
i posjeo one što se brže umore.
Oni su istom sjeli, hvatati zjake, razgovarati.
Boudina nije zanimalo o čemu su pričali.
Očito o nezanimljivim tričarijama, mislio je,
i možda je bio u pravu. Onako 1863-64. godine.
Jednom su dvije gospođice u crnom i jedan mladić
sjeli u pijesak. Tek tako.
Drugi put je vjetar oteo tirkiznoplavu maramu.
Ili je došla oluja, a nebo postalo olovno sivo.
Šetnje su postajale sve rjeđe, kraće.
Boudin je puštao. Puštao je tapkanje na mjestu.
Štoviše, tako mu je jako odgovaralo.
Ponekad je zastavom ili vrpcom označavao vjetar.

I '65-e su izišli promatirati zalazak sunca.
Sjedili su, stajali na hrpici.
Ništa se posebno nije dogodilo.
Iščekivali su.
Boudin je slikao male slike (35x57cm, tako nešto),
a polovica, dvije trećine njih uvijek je bilo nebo.
Daleko je bio još svjetski rat.
Boudin se mučio, želio je slikati bolje slike.
Na jednoj slici iz 1867. popodne sjede vani na obali,
u Trouville-u, naravno.

A csoda tudja miért, de valahogy szörnyen magányosak.
Mint akiket száműztek ide a partra, a szép ruhájukban.
Kijöttek ide, de innen aztán már nincs hova,
innen már sehova. És hamarosan beesteledik.
A száműzöttek pedig csak ücsörögnek, ácsorognak,
csöndesen, jól nevelten.
Még a kutya se ugat, csak néz.
És hiába, hogy egy csoportot alkotnak,
és hiába az álló nők,
aki itt csírázó terveket szimatol, az téved.
Aki azt hiszi, hogy majd megijednek, téved.
Majd felállnak, aki ülnek,
és leülnek, akik állnak; ez elképzelhető.
És nézik tovább a tengert, mint egy moziban a mozit.

Boudin szerette őket, biztos, a maga módján,
de Boudin elment,
elment az antwerpeni kikötőbe,
Brüsszelbe, Velencébe,
elment egy mezőt festeni tehennel,
a szomorú Dubois családot a teraszán,
elment Boudin, és ha visszajön is,
csak egy piros napernyőért jön vissza,
amire egy sirály rápötytyintett egy E-t:
E. Boudin, strandfestő.
Boudin egyébként sohase festett sirályokat,
mindig csak az ő száműzött hölgyeit és urait,
ahogy ücsörögnek, ácsorognak, sétálnak,
vagy úgy tesznek, mint akik sétálni indulnak,
de ugyan hová is mehetnének? Hová?
Boudin viszont elment, és nem jön vissza,
nem jön vissza azért a piros napernyőért se,
ami inkább narancssárga és makulátlan,
nincs rajta egyetlen sirálypötyty se.
És csak ücsörögnek és ácsorognak a Trouville-i strandon,
hamarosan beesteledik,
és megkapaszkodnak a kalapjukban,
nekivetik hátukat a széktámlának,
és néznek maguk elé rendületlenül
az anyák, a lányok, a testvérek, az unokatestvérek,
a férjek, a fiúk, az apák, a nagyapák.

Tko bi ga znao zašto, ali nekako su strašno samotni.
Kao da su izgnani tu na plažu, tako lijepo odjeveni.
Izišli su, ali odavde više nemaju kamo,
odavde više nikamo. I ubrzo se smrači.
A izgnanici samo sjede, stoje,
u tišini, dobro odgojeni.
Ni pas čak ne laje, samo gleda.
I uzalud tvore jednu skupinu,
i uzalud žene stoje,
griješi svatko tko njuši tu ideje u povojima.
Griješi svatko tko misli da će se oni uplašiti.
Ustat će oni što sjede,
i sjest će oni što stoje; to je zamislivo.
I gledat će more i dalje, kao kino u kinu.

Boudin ih je volio, sigurno, na svoj način,
ali Boudin je otišao,
otišao u antverpensku luku,
u Brisel, u Veneciju,
otišao je slikati polje s kravama,
tužnu obitelj Dubois na terasi,
otišao je Boudin, a ako se i vrati,
vratit će se samo po crveni suncobran,
na koji je galeb ispustio jedan E:
E. Boudin, slikar plaža.
Boudin inače nikada nije slikao galebove,
uvijek samo svoje izgnane dame i gospodu,
kako sjede, stoje, šetaju,
ili se pretvaraju da polaze u šetnju,
ali kamo bi i mogli ići? Kamo?
No, Boudin je otišao i neće se vratiti,
neće se vratiti ni po taj crveni suncobran,
koji je prije narancast i neokaljan,
nema na njemu nijedne galeblje mrlje.
I samo sjede i stoje na truvilskoj plaži,
ubrzo će se smračiti,
i uhvatit će se za svoje šešire,
privinuti leđa uz naslon stolca,
i gledat će preda se nepokolebljivo
majke, djevojke, braća i sestre, rođaci,
muževi, dječaci, očevi, djedovi.

Tulajdonképpen mivel érdemelték ki ezt a szerepet?
 Mi volt a bűnük? Mert hogy semmi, az nem lehet,
 azt még ők maguk se állítanák. De hogy mi?
 Nézik a naplementét, és ha valakiben felmerülne,
 hogy Boudin elfeledkezett róluk, hogy netalántán
 magukra hagyta őket, és hogy meg kéne gondolni,
 Boudin már meggondolta. Már megfestette az eget,
 alatta a partot, a tengert, s a csoportot a parton.
 És talán nem adott a kezükbe sétatálcát?
 Talán nem adott a lábukra cipőt?
 Nem, Boudin nem lehet hibáztatni.
 A székek is stabilak.
 Hát akkor jól van.
 Valami értelme biztos van ennek.
 Hát hogyne! Hát persze!
 Valaki elmosolyodik. Valaki biccent.

LELTÁR

Két inget hagytaál rám:
 egy nyárit, meg egy télit,
 egy tavaszit, meg egy őszi,
 egy kéket, meg egy kéket.

Két inget, meg két könyvet:
 az *Orpheus nyomában*,
 meg a *Fűszálakat*,
 egy Radnótit, egy Whitmant.

Két inget, két könyvet.
 Meg egy sálat, meg egy sapkát:
 egy kéket, meg egy kéket.

Meg két könyvet.
 Meg a Don Giovannit.
 Meg egy Bachot, meg egy Vivaldit.

Két inget: két kéket,
 egy nyárit, meg egy télit,
 egy tavaszit, meg egy őszi.

Čime su oni zapravo zaslužili tu ulogu?
 Koji je njihov grijeh? Jer da nije ništa, to je nemoguće,
 to ni oni sami ne mogu tvrditi. Ali što?
 Gledaju zalazak sunca, i ako bi nekom i sinulo
 da ih je Boudin zaboravio, da ih je možebitno
 ostavio prepuštenima sebi, i da bi valjalo razmisliti,
 Boudin je već razmislio. Već je naslikao nebo,
 ispod njega obalu, more i skupinu na plaži.
 I možda im nije dao u ruke štap za šetnju?
 Možda im nije obuo cipele?
 Ne, Boudina se ne može okriviti.
 I stolci su stabilni.
 Pa onda je u redu.
 Nekog smisla ovo sigurno ima.
 Pa kako da ne! Pa naravno!
 Netko se osmijehne. Netko kimne.

INVENTAR

Ostavio si mi dvije košulje:
 jednu ljetnu i jednu zimsku,
 jednu proljetnu i jednu jesensku,
 jednu plavu i jednu plavu.

Dvije košulje i dvije knjige:
Tragom Orfeja
 i *Vlati trave*,
 jednog Radnótija i jednog Whitmana.

Dvije košulje, dvije knjige.
 I jedan šal i jednu kapu:
 jedan plavi i jednu plavu.

I dvije knjige.
 I Don Giovannija.
 I jednog Bacha i jednog Vivaldija.

Dvije košulje: dvije plave,
 jednu ljetnu i jednu zimsku,
 jednu proljetnu i jednu jesensku.

IN MEMORIAM TATÁRSZENTGYÖRGY, 2009

Mindig éjszaka mentek gyilkolni,
mindig csőre töltve a fegyvert,
álmából riasztva fel a gonoszt,
akinek egyetlen ismertetőjele, hogy cigány.
Amúgy lehet férfi, nő, tökmindegy,
lehet kisgyerek is, karon ülő is,
gyorsan levadászták a férfit, a nőt,
az apát a fiával, az anyát a lányával,
aztán futás haza ágyba bújni,
tervezgetni tovább a szép jövőt.
És teltek a napok, a hetek, a hónapok,
mindig éjszaka mentek gyilkolni,
és mindig fegyverrel a fegyvertelenek ellen,
álmából riasztva fel a gonosz cigányt,
akinek esélye sem volt menekülni.
Az emberek először meghökkentek,
kivégzés? ölik a cigányokat?
vagy talán ők ölik saját magukat?
gonosz cigány a gonosz cigányt?
megborzongtak, és a borzongásukban
rémület és káröröm keveredett.
Szörnyülködtek, mert szörnyülködni jó,
de aztán kezdték megszokni ezt az új módit,
úgy tettek, mintha az égből jönne a halál,
a szél hozná és a szél vinné a gyilkosokat,
nem egy földúton parkoló fekete dzsip.
Beletörődtek, hogy mindez lehetséges,
a vállukat vonogatták, egy reggel én is
láttam a tükörben, ahogy lesütöm a szemem,
és vakarózom, de hiába vakarózom,
nem tudom levakarni magamról a szennyet,
a beletörődés szennyét, gyalázatát.
Aztán egy nap elkapták a gyilkosokat,
megszűnt az éjszakai cigányvadászat,
elmúlt ez a rémálom, lehet nyugodtan aludni,
álmodni, hogy a cigány nem szitokszó,
felriadva vakarózni a sötétben.

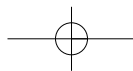
IN MEMORIAM TATÁRSZENTGYÖRGY, 2009

Uvijek su išli ubijati noću,
uvijek nabijenog oružja,
prenuvši iz sna zlikovca kojem je
jedini znak raspoznavanja to da je ciganin.
Može to biti muškarac, žena, svejedno,
može biti i dijete, što u naručju sjedi,
brzo bi ulovili muškarca, ženu,
oca sa sinom, majku sa kćeri,
pa brzo kući u postelju meku,
planirati dalje budućnost lijepu.
I tekli su dani, tjedni, mjeseci,
uvijek su išli ubijati noću,
i uvijek oružjem na nenaoružane,
prenuvši iz sna zle cigane,
koji nisu ni imali šanse za bijeg.
Ljudi su se isprva čudom čudili,
smaknuće? ubijaju cigane?
ili možda oni ubijaju jedni druge?
zli cigani zle cigane?
ježili su se, a u toj jezi
miješali su se užas i zloradost.
Užasavali su se jer je dobro užasavati se,
a potom su se polako navikli na novi trend,
pretvarali su se da smrt iz neba dohodi,
da ubojice donosi i odnosi vjetar,
a ne crni džip parkiran na zemljanom putu.
Pomirili su se s tim da je sve to moguće,
slijegali ramenima, jednog jutro i ja sam
vidio u zrcalu kako spuštam pogled
i stružem se, ali se uzalud stružem,
ne mogu sa sebe ostrugati prljavštinu,
ljagu, prljavštinu pomirljivosti.
Onda su jednog dana uhvatili ubojice,
prestao je noćni lov na cigane,
prošla je mora, može se mimo spavati,
sanjati da ciganin nije pogrdna riječ,
prenut iz sna iščekivati u tmini.

Prevela s mađarskog Lea Kovac

NIKOLA PETKOVIĆ

Nikola Petković rođen je u Rijeci 1962. Diplomirao filozofiju i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1990. odlazi na poslijediplomski studij u SAD. Doktorirao (1996.) u interdisciplinarnome programu za komparativnu književnost The University of Texas at Austin. Radio na nekoliko američkih sveučilišta gdje je predavao teoriju i povijest književnosti, kulturalne studije, te kreativno pisanje. Kao član redakcije Enciklopedije Miroslava Krleža radio je u Leksikografskom zavodu "Miroslav Krleža". Sada radi kao redoviti profesor na Odsjeku za kulturalne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci gdje je i predstojnik. Katedre za europske studije. Predaje također na poslijediplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu na Odsjeku za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta. Od travnja 2011. na funkciji je predsjednika Hrvatskog društva pisaca.

KNJIGE:

Kako svezati cipele? Zagreb: Algoritam, 2011.
Uspavanka za mrtve, roman, Zagreb: Profil International, 2007.
Priče iz davnine (roman) Zagreb: Quorum, 1989.
Odisejev Pas. Zagreb: Durieux & hdp, 2007.
Dan na bijelu hljebu. Meandar, Zagreb. 2001.
Melodije Istre i Kvarnera Rijeka: ICR. 1989.
Vile i vilenjaci. Zagreb: QUORUM, 1984.
Las Regiones Perdidas (Poem; Bibliophile edition)
LaNana Creek Press: Nacogdoches, 2001.

SCENARIJI I RAD NA FILMU:

"Nikola Luzer i Bakar, ljubav za štoriju ka dura."
(documentarni film) Rijeka, 2005.
"Bakar, 4 godišnja doba", a pseudo-dokumentarac, Rijeka, 2008. (scenarist i autor filma)

FILMSKE NAGRADE

2008. Nagrada za najbolji film na međunarodnom filmskom festivalu Apoxiomen (Veli Lošinj, Kolovoz, 2008.) za film: Bakar, 4 godišnja doba

2008. Nagrada za najbolji scenarij na međunarodnom filmskom festivalu u Splitu, za film: Bakar, 4 godišnja doba

NAGRADE ZA STVARALAČKO PISANJE:

Najbolja pjesma, Struške večeri poezije, 1985
Nagrada fonda Drago Gervais [Melodije Istre i Kvarnera], 1985
Druga nagrada na Goranovom proljeću. 1985
1Druga nagrada na Goranovom proljeću 1984

Nikola Petković 1962-ben született, Rijekában (Fiume). A Zágrábi Egyetemen diplomázott, filozófiából és összehasonlító irodalomtudományból. 1990-től az Egyesült Államokban folytatott posztgraduális tanulmányokat, doktori címét 1996-ban szerezte összehasonlító irodalomtudományból, az austini University of Texas interdisciplináris programján belül. A Miroslav Krleža Lexikológiai Intézet szerkesztőjeként dolgozott. Irodalomelméletet, irodalomtörténetet, kulturális ismereteket és kreatív írást tanított amerikai egyetemeken. Jelenleg a Fiumei Egyetemen a bölcsészettudományi kar kulturális tanulmányok és filozófia szakjain tanít, ugyanott a közép-európai ismeretek tanszék vezetője. A Zágrábi Egyetem összehasonlító irodalomtudományi doktori iskolájának oktatója.

2011 áprilisa óta a Horvát Írók Társaságának elnöke.

MEGJELENT MŰVEI:

Kako svezati cipele? (Hogyan kell bekötni a cipőfűzőt?)
Uspavanka za mrtve. Regény, (Altatódal a holtaknak)
Priče iz davnine (regény) (Ósi idők történetei)
Odisejev Pas (Odüsszeusz kutyája)
Dan na bijelu hljebu. (Nap fehér kenyéren)
Melodije Istre i Kvarnera. (Isztria és a Kvarner-öböl dallamai)
Vile i vilenjaci. (Tündérek)
Las Regiones Perdidas (vers, bibliofil kiadás)
LaNana Creek (Az elveszett vidékek)

FORGATÓKÖNYVEK, FILMEK:

"Nikola Luzer i Bakar, ljubav za štoriju ka dura."
(Dokumentumfilm) Rijeka, 2005.
"Bakar, 4 godišnja doba" Ál-dokumentumfilm, Rijeka, 2008. (Forgatókönyvíró)

FILMES DÍJAK

2008. Legjobb film, Apoxiomen Nemzetközi Filmfesztivál (Veli Losinj, 2008. szeptember.). A film: „Bakar, 4 godišnja doba”

2008. Legjobb forgatókönyv, Spliti Nemzetközi Filmfesztivál. A film: „Bakar, 4 godišnja doba”

IRODALMI DÍJAK:

Legjobb vers, Strugai Költészeti Esték, 1985
Drago Gervais Díj [Melodije Istre i Kvarnera], 1985
Második hely a Goranovo proljeće fesztiválon, 1985
Második hely a Goranovo proljeće fesztiválon, 1984

KAKO SVEZATI CIPELE (ODLOMCI)

Tata će umrijeti. Brzo. Brat i ja stojimo nad bolničkim krevetom.

Nikada nisam bio bolestan, govori tata. Ovdje sam uvijek samo dolazio drugima. Sada sam sa sobom i s vama, kojima više ne trebam. Veliki ste.

*

Veliki smo. Brat ima trideset i šest. Radi s kompjutorima. Studirao je psihologiju od koje je odustao. Ne znam čime ju je zamijenio. Možda mu nikada nije bila važna. Ne pričamo, osim kada umiru očevi. Oženjen je i ima sina. Meni je četrdeset i pet. Sveučilišni sam profesor. Za razliku od mojega brata, nikada nisam imao hrabrosti ni od čega odustati. I ja imam sina. Oženjen sam. Veliki smo. Tata nije. Više je dugačak. Ispod njega su tri vrećice: Jedna puna krvi. Jedna puna mokraće. Jedna puna ničega. U nju ću ga, kada umre, spremi.

*

Ne volim kada ljude guraju u lijes. Baš sam nekidan rekao Jasni neka me spali i neka prah baci u more. Ona i Tin, koji će, do tada, nadam se, biti veliki. Te kutije znaju biti teške. Ovisi koliko ti praha samelju za doma. Jer, ne daju sve. Glavninu bace. Ali, i ono što dobiješ, teško je. No, muško je, neka pridržava. Neka da mami ruku. Iz barke. Po bonaci.

HOGYAN FÜZZÜK BE A CIPŐT (RÉSZLETEK)

Apa meg fog halni. Hamarosan. Öcsém és én a kórházi ágyánál állunk.

Én még sosem voltam beteg, mondja apám. Ide mindig csak másokhoz jöttem. Most önmagammal vagyok és veletek, akiknek már nincs szüksége rám. Nagyok vagytok.

*

Nagyok vagyunk. Az öcsém harminchat éves. Számítógépekkel foglalkozik. Pszichológiát tanult, de feladta. Nem tudom, mit tanult helyette. Talán az soha nem volt neki fontos. Nem beszélünk egymással, csak amikor az apák meghalnak. Nős, van egy fia. Én 45 éves vagyok. Egyetemi tanár. Öcsémtől eltérően, soha nem volt bátorságom bármit is abbahagyni. Nekem is van egy fiam. Nős vagyok. Nagyok vagyunk. Apa nem nagy. Inkább hosszú. Három tömlő van alatta. Egy tele vérrel. Egy tele vizelettel. Egy tele semmivel. Amikor majd meghal, abba fogom őt elhelyezni.

*

Nem szeretem, amikor az embereket bedugják egy koporsóba. Valamelyik nap, azt mondtam asnának, inkább hamvasszon el, és a poraimat szórja a tengerbe. Ő és Tin, aki addigra eméltetőleg már nagy lesz. Ezek a dobozok elég nehezek is lehetnek. Attól függ, mennyit örölnék porrá, hogy hazavidd. Mert nem adják oda az egészséget. A javát eldobják. De amit kapsz, az nehéz. Elvégre férfi, tartsa hát. Nyújtsa anyjának a kezét. A csónakból. Szélcsendben

Ja točno znam gdje, pa ću im na vrijeme pokazati. Jedan pjesnik, dodao bi: za života. Da bude siguran. (...)

*

Kada se početkom devedesetih objesio naš brat, bio sam u Americi. Na doktoratu. Ili u egzilu (...). I doktorat može biti egzil ako te netko ili nešto na njega sili. Bjesnio je rat. Mama i tata su se razveli kada je meni bilo sedam godina. Tata je otišao bez riječi. Mama je ostala bez riječi. Ja sam tražio riječi sve do neke šesnaeste. Tada sam počeo pisati poeziju. Ako znaš kako to raditi, za to riječi nisu potrebne. (...)

*

I tada, kada se polubrat ubio i kada sam ja skočio u more, negdje u Belmaru, New Jersey, zazvonio je telefon u stanu moje prijateljice. (...)

*

Rekla mi je da su me zvali. Rekao sam joj da se polubrat ubio. Da mi je to rekla baka još prijepodne. (...) Idem ga pokopati. *Ne*, rekla je. *Tamo je rat. Jebe mi se*, rekao sam. *I tu je, samo se ne vidi.* (...) Nisam otišao. Tata je rekao da ne dolazim. *Tu se gine*, rekao je. *Ne bih htio još jednoga izgubiti.*

*

(...) *Tati je najteže.* On je bolestan. On jedini pred sobom ima izvjesnost smrti. (...)

Én pontosan tudom, hol, majd idejében megmutatom nekik. Egy költő hozzátenné: még az életében. Hogy biztos legyen. (...)

*

Amikor a kilencvenes évek elején felakasztotta magát az öcsém, Amerikában voltam. A PhD-met írtam. Vagy a száműzetésemet. (...) A PhD is lehet száműzetés, ha valaki, vagy valami, rákényszerít. Háború dúlt. Anya és apa elváltak, amikor hét éves voltam. Apa szó nélkül ment el. Anyában megfagytak a szavak. Én tizenhat éves koromig keresgéltem a szavakat. Akkor kezdtem el verset írni. Ha tudod, hogyan kell ezt csinálni, nincs szükség szavakra. (...)

*

És akkor, amikor a féltestvérem öngyilkos lett, és amikor beugrottam a tengerbe valahol Belmar-ban, New Jersey-ben, megszólalt a telefon a barátnőm lakásában (...)

*

Azt mondta, hogy engem hívtak. Mondtam neki, hogy a féltestvérem öngyilkos lett. Hogy a nagyanyám még délelőtt közölte ezt velem. (...) Megyek, hogy eltemessem. *Ne*, mondta. *Ott háború van. Fáj a faszom*, mondtam. *Itt is az van, csak nem látszik.* (...) Nem mentem el. Apa azt mondta, ne jöjjenek. *Itt vérre megy*, mondta. *Nem akarok még egyet elveszíteni.*

*

(...) *Apának a legnehezebb.* Ő beteg. Egyedül csak neki sejlik halál bizonyossága. (...)

Horvátból fordította Ladik Katalin

NENAD STIPANIĆ

Rođen 1973. u Senju. Srednju Elektrotehničku školu završio u Rijeci. Sada živi u Zagrebu.

Bio je zaposlen kao turistički vodič, fizički radnik, redar po diskotekama i kockarnicama, tjelohranitelj, zaštitar, voditelj marketinškog odjela turističke agencije, a bio je i vlasnik galerije-antikvarijata.

Piše prozu, radiodrame, TV-scenarije i filmske scenarije. Prozu objavljuje u časopisima *Quorum*, *Književna Rijeka*, *Fantom slobode*, *Zarez*, *Libra libera*, *Nova Istra*, *Ars* (Crna Gora), na portalima *Knjigomat* i *Pips, chips, videoclips*, te na 3. programu Hrvatskog radija. Priče su mu uvrštene u zbornik internetskog natječaja *Ekran priče 02*, zbornik mladih zagrebačkih pisaca *Zagrijavanje do 27*, i antologiju *Najbolje hrvatske priče 2005. po izboru Jagne Pogačnik*.

Njegovih pet kriminalističkih radio drama igrano je na 2. programu Hrvatskog Radija. Suradivao je na konceptualnim projektima poznatog hrvatskog umjetnika Siniše Labrovića *Poslijediplomsko obrazovanje* i *Meč za titulu ministra kulture Republike Hrvatske*. Zajedno s hrvatskim piscem Vladom Bulićem napisao je scenarije za 1. i 2. sezonu popularne hrvatske kriminalističke dramske serije *Mamutica*.

OBJAVIO:

Sprinter u labirintu, zbirka priča, Naklada MD, Zagreb, 2005.
Odlično je baviti se kriminalom, Algoritam, Zagreb, 2008.; L.O.M., Beograd, 2009.

1973-ban született, Senj-ben. Rijekában villamosmérnöknek tanult. Jelenleg Zágrábban él.

Dolgozott idegenvezetőként, fizikai munkásként, testőrként, biztonsági őrként, kidobó emberként. Utazási irodánál a marketingosztály vezetője volt. Galériatulajdonosként régiségekkel foglalkozott.

Prózaí műveket és rádiós/televíziós-forgatókönyveket ír. Művei a *Quorum*, *Književna Rijeka*, *Fantom slobode*, *Zarez*, *Libra libera*, *Nova Istra*, *Ars* irodalmi folyóiratokban jelentek meg, valamint a *Knjigomat* és a *Pips, chips, videoclips* internetes oldalakon, továbbá a Horvát Rádió 3-as csatornáján; az *Ekran priče 02* internetes pályázat kiadványában; a zágrábi fiatal írók *Zagrijavanje do 27* antológiájában; a *Najbolje hrvatske priče 2005* antológiában.

A Horvát Rádió 2-es csatornája öt bűnügyi rádiójátékát sugározta. A *Poslijediplomsko obrazovanje* (posztgraduális képzés) és a *Meč za titulu ministra kulture Republike Hrvatske* (boksmeccs a horvát kulturális miniszter posztjáért) című konceptuális projekteken Siniša Labrović-tyal közösen dolgozott, és Vlado Bulić-tyal együtt írta a népszerű horvát bűnügyi sorozatot, a *Mamutica*, első két évadát.

MEGJELENT MŰVEI:

Sprinter u labirintu, (novellák), Naklada MD, Zágráb, 2005.
Odlično je baviti se kriminalom, Algoritam, Zágráb, 2008.; L.O.M., Belgrad, 2009.

**JACUZZY MAJKE BOŽJE
(ODLOMCI IZ PROZE)**

1.

Osvrnuo sam se po parkingu, iako je tek prošlo devet nije bilo nikoga. Odlično, pomislim na čudne poglede susjeda dok u gepek žutog Fiat punta iz '96, nježno, gotovo kao da sam zaljubljen u njega spuštam četrdesetak centimetara visok, poručlanski kip Majke Božje Međugorske. Ip je rumenih jagodica, plavih očiju, odjeven u laganu haljinu plavkasto sive boje s bijelim velom preko glave. Stoji na oblaku. Oko glave zlati mu se kruna s dvanaest zvjezdica. Nečim su povezane – kako bi stajale. Ušao sam u auto, protegnuo vrat pa se pogledao u retrovizor. Crna kosa, crne obrve, pomalo okruglasto lice, plave oči tek malo tamnije od onih Majke Božje, umjereno preplanuo ten i malo deblje usne. Ništa posebno, ali ionako nas samo naša nedjela čine posebnim, a ne izgled. Večeras će se dogoditi nešto, što će promijeniti ne samo moj život, nego i u tolikoj mjeri živote mojih sugrađana, da će im se skoro najvaljivani ulazak u Europsku uniju, učiniti tek sićušnom povijesnom fusnotom.

**A SZŰZANYA JACCUZIJA
(RÉSZLETEK A PRÓZAI MŰBŐL)**

1.

Körülnéztem a parkolóban, még csak kilenc óra múlt, mégsem volt ott senki. Remek, elképezelem, a szomszédok furcsálló pillantásait, amint a međugorje-i Szűzanyánk negyven centiméteres porcelánszobrát gyengéden, mintha szerelmes lennék belé, a sárga Fiat Punto '96 csomagtartójába süllyesztem. A szobor arca piros pozsgás, szeme kék, könnyű kékeszürke ruha van rajta, fejét fehér fátyol borítja. Egy felhőn áll. Tizenkét csillagos koronája aranylik. Valamivel a fejéhez erősítették, hogy el ne mozduljon. Beszálltam a kocsiba, kihúztam a nyakam, és a visszapillantó tükörbe néztem. Sötét haj, sötét szemöldök, kissé gömbölyű arc, kék szem, egy kicsit sötétebb, mint az Isten Anyjáié, mérsékelten napbarnított bőr és enyhén vastag ajkak. Semmi különleges, de egyébként is a tetteink tesznek különlegessé bennünket, nem pedig a külsőnk. Ma este történni fog valami, ami oly mértékben meg fogja változtatni nemcsak az én életemet, hanem a polgártársaimét is, amihez képest az Európai Unióhoz való közeli csatlakozásunk csupán egy apró betűs történelmi lábjegyzetnek tűnik majd.

5.

Bogme sam se namučio dok sam našao parking. (...) Cvrče cvrčci, krekeću žabe. Obožavam prirodu, ali nakratko, kasnije mi dosadi. Pogledam i vidim klinca i klinku kako teturaju, punoljetnost je upitna, njoj ružičaste tange izviruju iz traperica tek malo većih od tangica, a majčica joj kratka kao grudnjak. Piju votku iz boce, dečko je u dugoj bijeloj košulji zavrnutih rukava, nagne gutljaj, pa je zeza kao da će je pošpricati iz usta. Pljucne prema njoj. (...) Kod ulaza u klub vidim dva klinca i Franu, mog frenda, šefa redara.

– Alo Frane! – viknem. On i klinci se okrenu prema meni, namrgodi se: – Ooo Crni... oklen ti? Od kad smo gospon pisac i po novinam, ne jebemo više stare kolege. A šupak!

– A jebi ga stari... – raširim ruke.
– Ma znam, znam – pomirljivo se nakesi
– šalim se. Što ima u Senju, čuješ se dole s njima?

– A Senj... propada . – kažem odmah se pokajavši.

Zabrinuto me pogleda pa kao da mu ljutnja ili možda prisustvo čovjeka iz njegova kraja dodaju još mlačice žargona, kaže: – Taj grad nikako naprvo! ... kažem – institucije pomalo idu iz grada, radi nekoliko tvornica, al uglavnom na ciđenju radnika ko limuna. Ljudi se iseljavaju...

– A još ono što se devedesetih pokralo... – Frane se nasmješi ironično, kao da je to logičan slijed događaja.

5.

Jócskán megkínlódtam, amíg parkolót találtam
(...) Tücsökök ciripelnek, békák brekegnek.

Imádom a természetet, de csak rövid ideig, aztán megunom. Körülnézek, és egy kölyköt és csitri lányt látok támolyogni, nagykorúságuk kétséges, a lány rózsaszín tangája kikandikál a tangácskánál alig nagyobb farmernadrágból, a felső trikója oly rövid, akár egy melltartó. Palackból isszák a vodkát, a srácon feltűrt ujjú, hosszú, fehér ing, lehúz egy kortyot, és úgy tesz, mintha a szájából a lányra fröcskölné az italt. Aztán egyet sercint a lány felé. (...) A klub bejáratánál két srácot látok és a haveromat, Franet, aki a rendészek főnöke.

– Helló Frane! – kiáltottam. Ő és a kölykök felém fordulnak, Frane elkomorodik: – Nézd mán a Fekete... hunnan bújtál elő? Mióta író urak lettünk és az újságba kerültünk, le se basszuk a régi haverokat. Seggfej!

– Baszd meg öregem ... – és széttárom a karom.
– Persze, tudom, tudom – és békülékenyen vigyorog – csak viccelek. Mi újság Senjben, tartod a lentickekkel a kapcsolatot?

– Hát ... Senj... tönkre megy. – mondom, és azonnal meg is bánom.

Aggódva tekint rám, és mintha a bosszúság, vagy talán a földije jelenléte még több zsargont váltana ki belőle, azt mondja: – Ez a város sehogy se király! ...

– Az intézmények lassanként kivonulnak a városból, néhány gyár még üzemel, de csak azért, hogy a munkásokat citromként facsarja ki. Az emberek kitelepülnek – mondom.

– Hát még az a sok minden, amit a kilencvenes években elloptak... – Frane gúnyosan elmosolyodik, mintha ez az események logikus folytatása lenne.

... – na spomen krađe devedesetih živci mi se napnu od ljutnje na samog sebe, imati takvu priliku i propustiti je. A toliko se lijepo obogatiti lopovlukom. Čovjek ima osjećaj da je prevario sustav pa time na neki način i smrt, koja je dio službenog dijela postojanja

... – A kilencvenes évek rablásai emléteikor az idegeim megfeszülnek a dühtől, haragszom önmagamra, hogy megvolt a jó alkalmam, de elmulasztottam. A tolvajlással olyan szépen meg lehet gazdagodni. Az embernek az az érzése, hogy kicselezte a rendszert, és így némiképp a halált is, amely a lét hivatalos részéhez tartozik.

h,d,p,

Hrvatsko društvo pisaca * Croatian Writers Society
Basaričekova 24, 10000 ZAGREB HRVATSKA
TEL (+385 1) 487 6463 * FAX (+385 1) 487 0186
hrvatsko.drustvo.pisaca@zg.t-com.hr http://www.hdpisaca.org

POZIVNICA

Srijeda, 26. 10. 2011., u 19 sati
u **Knjižnici Bogdan Ogrizović**, Preradovićeve 5, Zagreb

Mađarska poezija:

PÉTER KÁNTOR **i** **TIBOR BABICZKY**

Péter Kántor (1949), jedan od najuglednijih suvremenih mađarskih pjesnika. Autor je trinaest pjesničkih zbirki, nagrađen je brojnim nagradama za književnost. Preveo je na mađarski jezik brojne američke pjesnike i ruske pjesnike i prozaike s početka 20. stoljeća. U američkom izdanju njegove poezije, *Unknown Places*, prevoditelj i priređivač knjige M. Blumenthal ovako opisuje autora i njegovo pisanje:

“Pušač, Mađar, nervozan, često bèsan, čovjek koji je istovremeno pjesnik rijeka i drveća, Kántor, kako sam za sebe kaže, ‘uzima sve u obzir’ – komediju, tragediju, patos, potrebu za ljudskom toplinom i povezanošću, svim hirovima i okrutnostima povijesti i čovjeka usprkos... Kántorov pjesnički repertoar i njegova senzibilnost nisu ograničene samo na ‘ironične’ forme tako često vezane uz Srednju i Istočnu Europu...”

Tibor Babiczky (1980), jedan od najtalentiranijih pjesnika mlađe generacije, objavio je četiri zbirke poezije: *Istenek vagytok* (Vi ste bogovi, 1999), *A felvezető kör* (Otvorena runda, 2001), *Levegővétel* (Disanje, 2007) i *A jóemberek* (Gospoda, 2011). Dobitnik je tri književne nagrade. Pjesme Tibora Babiczkyija prevedene su na engleski, francuski, grčki, hrvatski i češki jezik. Babiczky u svojoj poeziji istražuje koncept vremena i identiteta. Karakteristična crta njegova pisanja je vješto baratanje rimom i ritmom.

Pjesnike će predstaviti **Tomica Bajsić** i **Lea Kovacs**, koja je ovom prilikom s mađarskog prevela izbor iz poezije autorā.

Dobrodošli!